

Obsah

Helena Ulbrechtová – Radomír Vlček

Editorial	11
----------------------------	----

Helena Ulbrechtová

Fenomén Krym: bájná Taurida, nebo sovětský ráj?

Po stopách multikulturní a traumatické paměti poloostrova	21
--	----

0. Úvodem	21
1. Komu patřil Krym?	22
2. Od Krymského chanátu k první anexi Krymu v roce 1783	28
3. ... a k druhé anexi v roce 2014	35
4. Historický kontext obou anexí – podobnost čistě náhodná?	41
5. Mýty o Krymu	45
5.1 Ruské mytizace Krymu	46
5.1.2 Krym krásný	46
5.1.3 Krym antický	47
5.1.4 Krym orientální	48
5.1.5 Krym jako bašta ruského pravoslaví	50
5.1.6 Novodobý patrioticko-vojenský mýtus Sevastopolu	52
6. Závěrem	55

Martina Čechová

Krymský Chersonésos, Chazaři a obchod s hedvábím	57
---	----

1. Počátky osídlení Chersonésu	57
2. Chersonésos a „barbaři“	58
3. Příchod Chazarů a jejich vztah s Byzantskou říší	59
4. Obchodní stezky	63
5. Chersonésos v raně středověké obchodní síti	65
6. Kommerkiarioi	66

7. Pečeti kommerkiarioi nalezené v Chersonésu	67
8. Kontakty severozápadního Kavkazu s Krymem	68
9. Moščevaja Balka	69
10. Sarkel	72
11. Závěrem	74

Radomír Vlček

Krym pod ruskou nadvládou	77
1. Úvodem	77
2. Chruščovův „dar“ Ukrajině	79
3. Strategický význam Krymu	81
4. Staroruský stát a mongolské nájezdy	87
5. Ruská a krymsko-tatarská identita	92
6. Střety Krymu s Moskevským státem	93
7. Existence Krymského chanátu	96
8. Ambice cara Ivana IV. Hrozného	99
9. Střety Krymu s Moskevskou Rusí v 17. století	107
10. Expanze knížete Vasilije Vasiljeviče Golicyna	111
11. Boje o Krym za Anny Ivanovny	116
12. Anexe Krymu roku 1783	118
13. Mezinárodní souvislosti první anexe Krymu	125
14. Krym navždy ruský? Alespoň v 19. a 20. století?	129
15. Ruská kolonizace Krymu	131
16. Krym v 19. století	136
17. Krymská válka a konec „dlouhého 19. století“	140
18. První desetiletí 20. století	143
19. Krymská sovětská socialistická republika	147
20. Krym ve 30. letech 20. století	153
21. Závěrem	155

Helena Ulbrechtová

Krym v ruské literatuře	157
1. Konceptualizace tématu	157
1.1 Existuje krymský text ruské literatury?	159
2. Topos Krymu v ruské literatuře	162

2.1	Počátky literární reflexe Krymu	162
2.2	Literární modely Krymu	162
2.2.1	Topos klasicistní / mytologický: Krym jako Taurida	163
2.2.1.1	Chersonida Semjona Bobrova	164
2.2.1.2	Taurida Alexandra Puškina – klasicistně-romantický ráj	169
2.2.2	Topos romantický / orientální: křesťanství vs. islám	175
2.2.2.1	Lomonosov: klasicistní orientalismus?	177
2.2.2.2	Plačící fontána, harém a láska tatarského chána ke křesťanské dívce: Puškinova představa Orientu ...	180
2.2.2.3	Krymští Tataři jako okrajový motiv ruské literatury ..	187
2.2.3	Interkulturní literární topos Krymu. Krym jako kulturní meziprostor mezi pevninou a mořem, místo (nejen) traumatické paměti	189
2.2.3.1	Poetika Krymu Osipa Mandelštama	191
2.2.3.1.1	Grifelnaja oda – Břidlicová óda	195
2.2.3.2	Interkulturní geopoetika Krymu Maxmiliána Vološina: mezi mořem a stepí	199
2.2.3.3	Bosporské fórum a Krymský geopoetický klub: Krym jako autonomní místo (nejen) ruského umění	207
2.2.3.4	Ruská Médea na Krymu - vyprávění o multikulturní paměti poloostrova	210
2.2.4	Utopie / antiutopie: Krym jako prostor privátních i politických tužeb	218
2.2.4.1	Ostrovní utopie Vasilije Aksjonova – anticipace druhé anexe Krymu 2014?	221
2.2.5	Topos patriotický / nacionální / nacionalistický: Krym jako součást ruské národní identity	229
2.2.5.1	Dobytí Krymu mírovou cestou a vize jeho povznesení: Gavrila Děržavin a Semjon Bobrov	230
2.2.5.2	Krymská válka jako moment zrodu „ruského“ Krymu	236
2.2.5.2.1	Lev Tolstoj a jeho <i>Sevastopolské povídky</i> : pacifistický patriotismus	239
2.2.5.3	„Krymnašismus“. Ruská propagandistická próza a poezie za „ruský“ Krym	249
2.2.5.3.1	Krym jako místo návratů „domů“	249
2.2.5.3.2	„Rus’ – bez Kijeva, I Rossija – bez Sevastopolja“	251

Miroslav Olšovský

Masakr letoviska Krym	257
1. Letovisko Krym	257
2. Tábor vyloučených	264
3. Masakr letoviska	271
4. Psaní a moře	277

Radana Merzová

Literární motivy Krymu v dílech ukrajinských modernistů	287
--	-----

Helena Pazdiorová

První pád: Krym, druhý pád: bez Krymu. Krym jako domov a téma současných ukrajinských básníků	301
0. Úvodem	301
1. Co mají společného Krym a Donbas	302
2. Kryme, rodný synu! aneb Poezie na literárních serverech	303
3. Krym, jak jej máme rádi	305
4. Náhodné krymské inspirace autorů z centrální Ukrajiny	307
5. Krymské inspirace Svitlany Povaljajevy	311
6. Krymští autoři: terapie cynismem	314
7. Krymští autoři: křehkost domova	316
8. Krym s rozmazanými obrysy	318

Romana Štorková Maliti

Krym tragický, komický, metaforický

Lokalita dramatu a geopatologie	319
1. Jak vzniká dramatický prostor	319
2. Lásky na Krymu. Prostor poloostrova u Sławomira Mrożka	322
3. Prostor Krymu v současném ukrajinském dramatu	327
3.1 Rusko versus Ukrajina. Maxim Kuročkin	327
3.2 Válečné konflikty ženskýma očima. Natalija Vorožbit	329

Radomyr Mokryk

Obraz Krymu v ukrajinských a ruských médiích	335
0. Úvodem	335
1. Březnové události roku 2014, anexe Krymského poloostrova	337
2. Krymští Tataři	340
3. Turistická sezóna	343
4. Krymský most	346
5. „Krymské“ sankce	348
6. Závěrem	349
Summary	351
Резюме	359
Medailonky autorek a autorů	369
Rejstřík osob	373